

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

בס"ד, תשע"ח סמסטר א', מועד ב' – 27.3.18
מבוא למשפט עברי – 99-111-01,02
מרצה: ד"ר יעקב חבה
משך הבחינה: שעתיים וחצי. לא תינתן הארכה.
הוראות:

1. חומר עזר אסור בשימוש.
2. כתבו בכתב יד ברור.
3. אין לחרוג ממספר העמודים המצויין.
4. יש לנמק כל תשובה. תשובה שאיננה מנומקת לא תזכה בניקוד.
5. מקום בו יש יותר מדעה אחת או שהתשובה תלויה בשינויי נסיבות יש לציין את כל הדעות או הנסיבות.

בהצלחה!!!

חלק א – יש לענות על 3 שאלות בלבד מתוך 4 – 20 נקודות – עד 2 עמודים לכל התשובות יחד

1. השוו בין מפעלו ההלכתי של הרמב"ם למפעלו ההלכתי של רבי יוסף קארו. פרטו והסבירו.
2. מי היו בעלי התוספות, מתי הם פעלו, היכן, ומה עיקרי יצירתם? פרטו והסבירו. (אין צורך למנות שמות. מספיקה התייחסות כללית לבעלי התוספות).
3. השוו בין צורת הלימוד התנאית למדרשית ותארו מה גרם להבדל. פרטו והסבירו.
4. תארו את מחלוקת השופטים אלון וברק באשר להגדרתה של "לאקונה" בחוק יסודו המשפט ומשמעותה. פרטו והסבירו.

חלק ב – יש לענות על כל השאלות בחלק זה

שאלה מספר 1 - 25 נקודות (עד עמוד אחד):

ראובן לווה כסף משמעון. במועד הפירעון אין לראובן כסף לפרוע את החוב. שמעון מבקש לגבות את חובו בדרכים הבאות:

1. לקבל לידי תכשיט יקר אותו מצא ראובן כשנתיים קודם לכן.
2. לקבל לידי מכונית שהיתה שייכת לראובן, אך נמכרה ללוי כשנה לפני מועד הפירעון.
3. לקבל לידי את הריהוט השייך לראובן והנמצא בדירה אותה הוא שוכר לשם מגוריו שלו ושל בני משפחתו.

ראובן מתנגד לגביה של שמעון מכל הני"ל.

הניחו כי הדיון מתקיים בבית הדין הרבני. חוו דעתכם כיצד יפסוק בית הדין – פרטו, נמקו והסבירו.

שאלה מספר 1 - 20 נקודות - עד עמוד אחד:

אחד הפוסקים מציין ביחס לשטר מכר של קרקע:

"אם כן מה שרגילין לכתוב ונתן לו תלם אחד (שורה אחת) סביב לכל הקרקע במתנה והשאר מכר לו – נראה דאינו מועיל."

- א. מדוע לדעתכם הוסיפו פסקה זו לשטר המכר? פרטו והסבירו.
- ב. כיצד היה בכוחה של פסקה זו להתגבר על הבעיה שהעליתם בסעיף א? פרטו ונמקו.
- ג. מדוע לדעתכם נקבע ש"אינו מועיל". הסבירו.

שאלה מספר 2 - 20 נקודות (עד עמוד אחד):

המדרש על חומש שמות מתאר דו-שיח בין האלוקים למשה ::

בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא בסיני ליתן תורה לישראל אמרה למשה על הסדר מקרא, משנה, תלמוד ואגדה... אמר לפניו (משה לאלוקים): אכתוב אותה (את המשנה והתלמוד) להם? אמר לו... המקרא אני נותן להם בכתב, והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על פה, שאם יבואו עובדי כוכבים וישתעבדו בהם יהיו מובדלים מהם..."

- א. מהו הנימוק לפי מקור זה לאי כתיבת התורה שבעל פה? הסבירו.
- ב. הציעו נימוק נוסף לאיסור לכתוב תורה שבעל פה. פרטו והסבירו.
- ג. לאור האמור, מתי, כיצד ומדוע נכתבה תורה שבעל פה? פרטו והסבירו.

שאלה מספר 3 - 15 נקודות (עד חצי עמוד):

באיזה סוג של הלכות תיתכן מחלוקת לדעת הרמב"ם, ובאיזה מהם היא איננה אפשרית ומדוע? האם דעתו של הרמב"ם בעניין זה (המחלוקת) מוסכמת? פרטו והסבירו.